

Indonesien

En strukturel historie med et mindre bump

Af Porteføljeforvaltere

Aman S. Kalsi og Abhinav J. Rathee

C WorldWide Asset Management

Indtryk fra Indonesien

- Vores nylige besøg i Indonesien efterlod os positivt overrasket over den bemærkelsesværdige økonomiske udvikling, der finder sted i landet.
- Fortsatte strukturelle reformer og gunstig demografi gør Indonesien til et attraktivt langsigtet investeringsmål.
- Selvom globale rentestigninger skaber visse usikkerheder, har Indonesien formået at holde inflationen under kontrol.
- Indonesiens store befolkning på 300 millioner, hvoraf en betydelig del er i arbejdsstyrken, udgør et lovende marked for virksomheder i fremtiden.

Indonesiens “kylling- og abeøkonomi” har forvandlet sig til en svævende ørn, der aspirerer til at være førende i kapløbet om at producere elbiler og tiltrækker nu rekordstore udenlandske investeringer.

Præsident Jokowi's økonomiske reformer har forløst Indonesiens potentiale og landet oplever nu strukturel vækst kombineret med ung befolkning.

“Kylling- og abeøkonomi”. Sådan beskrev en højtstående indonesisk regeringseksponent Indonesiens økonomiske model, på en nyligt afsluttet investorkonference i Bangkok før præsident Joko Widodo (også kaldet Jokowi) kom til magten. Kyllingen bruger sit næb til at grave kornet op af jorden, mens aben blot plukker den ønskede frugt. Indonesien blev opfattet som et land, der i høj grad udgravede sine naturressourcer uden nogen form for øget merværdi. Landet har både været rigeligt velsignet med store mængder af reserver af hårde råvarer, mens det tropiske vejr har gjort det til en stor eksportør af forskellige bløde råvarer. Historisk set har dette imidlertid ikke ført til nogen større udvikling eller vækst i mere værdiskabende industrier højere oppe i værdikæden. Et af Jokowi-regeringens vigtigste fokusområder har været at ændre denne udvikling.

Indonesien er i besiddelse af store nikkelreserver og andre vigtige grundmetaller og har besluttet at ville være førende i kapløbet om at producere elbiler ved at etablere et omfattende økosystem til produktion af køretøjer. Som et første tegn på succes har to bilproducenter, nemlig Hyundai og Wuling Motors, allerede etableret deres elbilproduktion i landet (Vi havde lejlighed til at besøge førstnævnte under vores seneste besøg). I 2022 modtog Indonesien i omegnen af 43 mia. USD i udenlandske investeringer, en stigning på 44 pct. siden 2021, hvor metal-, maskin- og udstyrsindustrien tegner sig for næsten halvdelen af de udenlandske investeringer. Der bliver opført smeltværker tre steder, og der udvikles vandkraftværker. Selv om noget af dette kan forurene, har Indonesien et mål om at være CO₂-neutrale i 2060. Dette betyder strenge miljø- og energimål for disse projekter.

Med støtte fra forskellige økonomiske reformer under præsident Jokowi har Indonesien været en af verdens hurtigst voksende økonomier og har oplevet den hurtigste vækst i ASEAN-regionen de seneste par år. Som det fjerde mest folkerige land med en gennemsnitsalder på omkring 30 år vil landet nyde godt af en gunstig demografisk udvikling indtil midten af næste årti. Det vil understøtte væksten.

Widodo-økonomien

Præsident Jokowi anses for at være den mest populære leder, landet har set, fordi han har sat store ambitiøse planer i værk for landets vækst på trods af, at mange kritikere i begyndelsen tvivlede på resultaterne. Disse blev almindeligt kendt som “Widodo-økonomien”. Inden for de første 100 dage af hans første embedsperiode, der begyndte i 2014, lykkedes det Jokowi-regeringen at reformere brændstofsubsidierne og det sociale bistandsprogram og at lempe investeringslicenserne uden at belaste dem med nye restriktive regler. Derudover er der sket en konsolidering af ministerier for at fjerne uproduktive afdelinger i regeringen.

Udviklingen af infrastrukturen har været en af Jokowi-regeringens største fremstød. Med et investeringsprogram på over 300 mia. USD var det et ambitiøst mål. Nogle af projekterne er afsluttet, mens flere andre fortsat er under udvikling. Blandt de skelsættende projekter har været højhastighedsbanen mellem Jakarta og Bandung og etableringen af den nye nationale hovedstad Nusantara. Disse synlige fremskridt har understøttet præsident Jokowi's stigende popularitet, som i øjeblikket ligger på 76 (en stigning på 13 procentpoint siden september 2022).

Udbygning af infrastruktur er
højt prioriteret med konkrete
projekter for over

300 mia. USD

Tre heste i løbet bliver sandsynligvis til to

Selv om indoneserne er glade for præsident Jokowi, er det ifølge landets forfatning ikke muligt for ham at stille op til en tredje periode. Ved det kommende valg i 2024 vil der sandsynligvis være tre kandidater til præsidentposten – nemlig Ganjar Pranowo, Anies Baswedan og Prabowo Subianto.

Ganjar, der i øjeblikket er guvernør i Centraljava, anses for at være den tætteste afløser for præsident Jokowi i betragtning af hans resultater som en dygtig administrator under hans guvernørembede. Ligesom Jokowi anses han

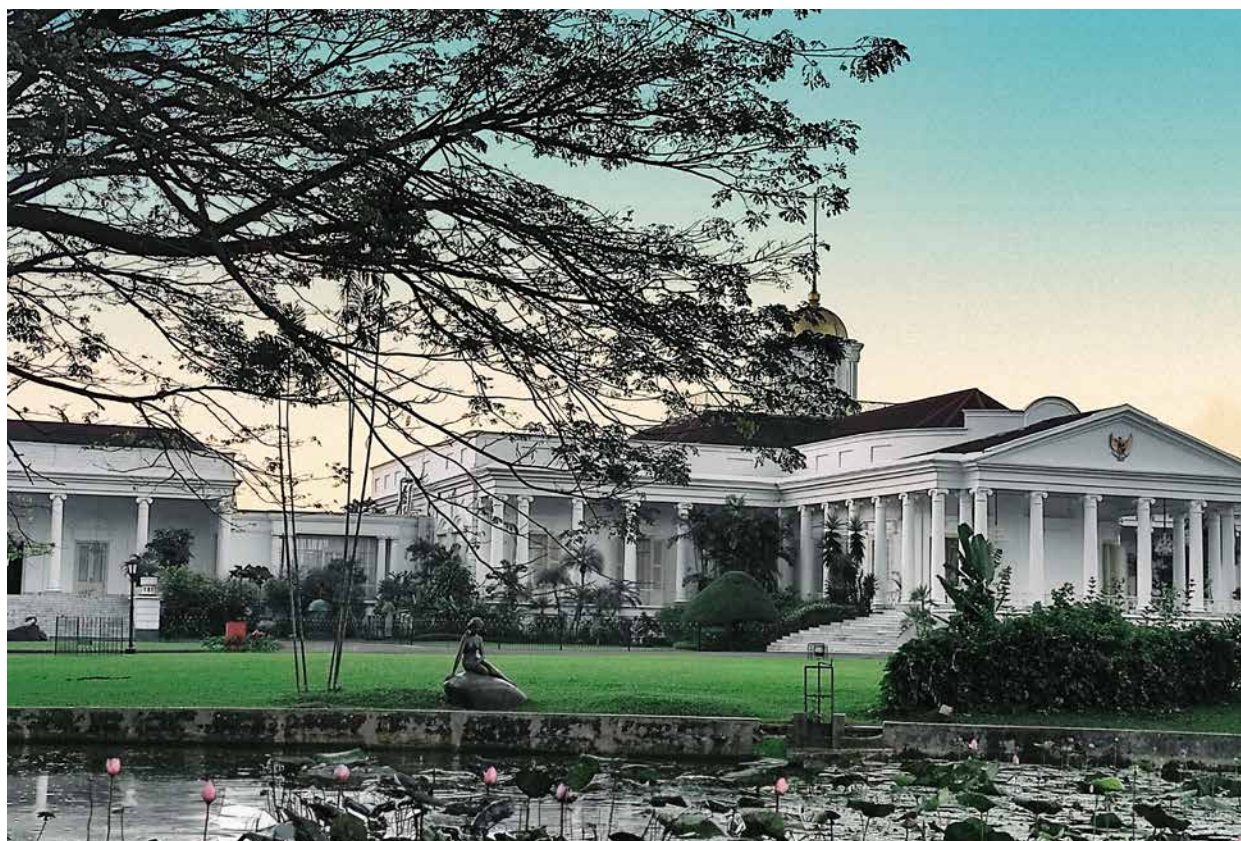
Markederne vil sandsynligvis foretrække valgsejr til Ganjar, da han politisk lægger tæt op ad Jokowi's reform dagsorden, og dermed vil han kunne sikre kontinuitet.

Anies, støttet af religiøse partier, udgør Ganjars vigtigste udfordrer, men hans involvering i et kontroversielt projekt vækker skepsis blandt investorer og erhvervslivet

også for at være en sekulær moderat og får derfor ikke støtte fra de religiøse partier. I et land med over 17.000 øer spiller den største ø Java en central rolle i indonesisk politik, da den tegner sig for over halvdelen af landets befolkning. Derfor er Ganjars javanesiske identitet en vigtig fordel. Markederne vil sandsynligvis foretrække en sejr til Ganjar, da det kan indebære en fortsættelse af Jokowi's eksisterende reformistiske dagsorden.

Anies, der er tidligere guvernør i Jakarta, er sandsynligvis den største udfordrer til Ganjar med støtte fra de religiøse partier. I tiden op til valget er der risiko for, at konflikterne mellem islamister og pluralistiske grupper vil blusse op. I sin tid som guvernør i Jakarta blev Anies indblandet i en kontrovers om et vigtigt indvindingsprojekt i Nordjakarta, hvilket førte til, at projektet blev stoppet. Derfor vil markederne og erhvervslivet måske se på hans udnævnelse med større skepsis.

Prabowo, der er forsvarsminister og tidligere militærgeneral, er den sandsynlige tredje kandidat, hvis det skulle ende med en trekamp. Vores møder med nogle af de førende politiske eksperter tyder på, at Prabowo på grund af sine helbredsproblemer og et valgprogram meget lig Ganjars kan blive nødt til at trække sig. Eksperter fortæller os dog også, at en trekamp vil hjælpe Ganjar med at sikre sig en sejr, mens en tokamp kan hjælpe Anies, da han vil sikre sig de marginale Prabowo-tilhængere.

Mudret politik men klare økonomiske prioriteter

Vi tror, at der er god sandsynlighed, at den nuværende progressive økonomiske dagsorden fortsætter uanset valgresultatet, selv om indonesisk politik lige nu kan virke mudret. Hvis man ser bort fra valgetorikken, mener eksperterne, at der er større overensstemmelse om den vækstorienterede økonomiske dagsorden blandt de tre største kandidater. Det er usandsynligt, at en sejr til Anies vil afspore den økonomiske dagsorden, som præsident Jokowi har sat, mens en sejr til Ganjar sandsynligvis vil føre den endnu videre.

Økonomiske fremtidsudsigter

Indonesiens langsigtede vækstudsigt er understøttet af strukturreformerne og en gunstig demografisk profil.

Indonesien er et af de største lande i verden med en befolkning på 300 mio. mennesker, hvoraf ca. halvdelen er i arbejdsstyrken. Blot 20 mio. arbejder i den formelle sektor, hvilket har ført til en stor uformel økonomi med over 60 mio. ultrasmå virksomheder, der tegner sig for 60 pct. af landets BNP. Dette har resulteret i en lav udbredelse af finansielle tjenester, og regeringen har planer om at øge udbredelsen fra 76 pct. til 90 pct. gennem forskellige industrielle og politiske initiativer. De stigende globale renter skaber dog usikkerhed, selv om Indonesien har formået at holde inflationen pænt under kontrol. De seneste tendenser tyder på, at inflationen har nået sit højdepunkt, og runden med renteforhøjelser i landet er ved at være slut. Derudover har Indonesien haft held med at reducere risikoen for finansielle overraskelser udefra ved at mindske sin afhængighed af udlandslån.

En stabil økonomi har øget forbrugertilliden og resulteret i en bredt funderet forbrugsvækst. På vores møder blev det også fremhævet, at dette har betydet en nylig fremgang i efterspørgslen på ejendomme og biler. Investeringerne vil dog muligvis først komme rigtig i gang igen, når valgkampen er overstået til næste år.

Fra et langsigtet perspektiv har Indonesien en gunstig position i en stadig mere multipolær verden og vil sandsynligvis nyde godt af investeringer fra både lande/selskaber, der ønsker at afhængigheden af Kina, samt kinesiske selskaber der søger at udvide deres geografiske fodaftryk. Også i sikkerhedsmæssig henseende er regionen fortsat overvejende stabil og vigtig for den globale handel.

Vi ser således, at Indonesien fortsat vil være det hurtigst voksende land, ikke blot i regionen, men også blandt de største globale økonomier på over 1 billion USD.

Indonesien har en befolkning på 300 mio. mennesker. Dog arbejder kun 20 millioner i den formelle sektor. Der er således en stor uformel sektor med over 60 millioner ultrasmå virksomheder, der bidrager til landets BNP med

60 pct.

Vi forventer, at Indonesien vil være en af de hurtigst voksende økonomier i de kommende år, både i regionen, men også globalt blandt de største økonomier på over

1 billion USD

Dette er markedsføringsmateriale. Denne artikel er udarbejdet af C WorldWide Asset Management Fondsmæglerselskab A/S (CWW AM). Artiklen er alene ment som generel information og udgør ikke et tilbud eller en opfordring til at gøre tilbud, ligesom den ikke skal betragtes som investeringsrådgivning eller som investeringsanalyse. Artiklen er således ikke udarbejdet i henhold til de regler, der er fastsat for at fremme investeringsanalysers uafhængighed, og artiklen er ikke genstand for noget forbud mod at handle forud for udbredelsen af investeringsanalyse. Meninger og holdninger gengivet i artiklen er alene aktuelle pr. publikationsdatoen. Artiklen er udarbejdet på baggrund af kilder, som CWW AM anser for pålidelige, og CWW AM har taget alle rimelige forholdsregler for at sikre, at informationen er så korrekt som muligt. CWW AM kan dog ikke garantere informationens korrekthed og påtager sig intet ansvar for fejl eller udeladelser. Historiske resultater er ingen indikation for fremtidigt afkast. Artiklen må ikke gengives eller videredistribueres helt eller delvist uden CWW AM's forudgående skriftlige samtykke. Prospekt, dokument med central investorinformation, og den seneste årsrapport og halvårsrapport er tilgængelig på www.cww.dk.

INVESTERINGSFORENINGEN C WORLDWIDE

Dampfærgevej 26 · 2100 København Ø · Tlf: 35 46 35 46 · Fax: +45 35 46 35 00 · CVR 14 21 13 49 · cww.dk

Indsigt Q2 2023